

I E L T E A T R E

LES ESTRENES

TEATRE NOVELTATS

Mamà política, comèdia en tres actes de Pompeu Crehuet.

Una comèdia lleugera? Evidentment. Però seria injust que tot dient que és una comèdia de poca ambició es volgués indicar que és una obra inferior a les altres que s'han estrenat a Novetats durant aquesta temporada. Es podran haver fet obres més complicades, i, entre elles, una altra de Pompeu Crehuet, però no s'han fet obres més transcendents, en el sentit just del mot.

Els personatges del nostre teatre tots són parents, semblen una família, gairebé diríem que sempre són els mateixos i que aquesta família no és més nombrosa que les companyies que els interpreten. Són gent poc complicada, bona gent, el vostre sastre, la vostra modista, el vostre perruquer, l'amo d'aquella botiga de la cantonada, en estat de fer diners o d'haver-los fet, i a vegades alguna família de la qual haureu de graduar-ne la distinció i superioritat amb les idees sinó amb el nombre de generacions que ha pogut exercir l'ociositat. Són persones de vicis i virtuts primitives de les quals, com de tothom, haureu observat que hi ha dies que estan més afortunats de paraula, gent de virtuts i vicis primitius que de tant en tant es creuen que els passa un drama o es permeten fer alguna incursió, generalment poc afortunada, pel territori de la filosofia. A vegades, o millor dit amb certa freqüència hi ha algun personatge que posa de geni incomprès, actitud que és la coquetria màxima del nostre teatre.

Els personatges de l'obra d'En Crehuet són gent molt normal. Una mare i filla amb un bon taller de modista: la mare, que té unes rares qualitats per a guanyar-se la vida i un admirable esperit d'anar-quistà comprensiva, cap casar la noia amb un ric. Es tracta, doncs, d'una comèdia entre menestrals, exceptuant el senyor ric del qual es veu que ha d'ésser molt ric perquè és molt gandul, esnobisme que convindria que s'estengués molt. És natural que una sogra que ha arribat a resultats tan considerables, tot i tenir una filla que qualifica de mig bleda, porti a la família l'etern problema de les sogres. El problema s'agudifica i la sogra se separa, però com que tots tenen bon cor, la sogra torna a casa cridada pel gendre amb el fals truc que la noia ha d'ésser mare. Aquesta sogra imprescindible que obra i pensa per tota la família arriba, al final del tercer acte, a fer el graciós miracle de descobrir, o de convertir en realitat, la pròxima maternitat de la noia, perquè en aquella casa es fa tot el que vol la mamà política.

Fer una altra obra, una obra nova, amb un tema tan vell és realment prodigiós. La sogra és gairebé com totes les sogres — la senyora Morera, en aquesta mena de pàpers, és incomparable —, però la sogra que Crehuet ens presenta té la particularitat que ha casat bé una noia molt infel·la, circumstància que obliga la seva mare a actuar constantment, a defensar una situació econòmica, lluita que no abandonarà fins que pugui dedicar-se a fer d'avia.

La comèdia és construïda amb molta habilitat. Molt original la presentació de personatges i l'acabament del tercer acte. No es pot demanar més, no es pot teixir millor amb tan poc fil, gairebé sense fil, ni es pot presentar amb més novetat un article tan vell.

L'obra és molt ben posada i executada. L'autor aconsegueix el seu propòsit de divertir honestament el públic i fer-lo riure durant tres actes.

M. B.

Quina bella ocasió de votar us ofereix MIRADOR!

Kappel

Cerquem representants regionals

F. FONT, Duran i Bax, 12 BARCELONA

OFICINA INTERNACIONAL DE PATENTS I MARQUES
Josep Torre de Mer Sanromà
Advocat

Balmes, 66 • Aragó, 225 • Telèfon 70873

Els intents nobles i honrats en el nostre teatre

Hom recorda amb recança els temps del naturalisme en el nostre teatre, aquell naturalisme famós, tan lloat pels intel·lectuals de l'època, partidaris de la vida amb Valta, que consistia en fer menjar de debò els actors. Les mongetes havien d'ésser del ganxet; l'escarola o l'ensiam, del Vallès; el vi, d'Alella. Si no era així, no hi havia naturalisme. Eren uns temps deliciosos i amb una punta de grotesc molt suculent.

Es va fer tota una època de teatre català a base de la sopera fumejant, plena de bledes o del porró ple, l'aparició dels quals a l'escena provocava l'entusiasme desbordant del públic. Aquests dos estris vulgars de cuina es convertien en uns símbols, i van ésser els més fermes puntals del teatre català d'aquells temps. I el que demostra una vegada més la injustícia dels homes és que, encara avui, ni a la sopera ni al porró se'ls ha retut el degut homenatge.

La febrada naturalista, però, va passar. D'aleshores ençà, el nostre teatre feia tristament la viu-viu, aquí caic, allà m'aixeco, i realment feia pena. Tot d'una, heus aquí que se'n presenta una altra. La del drama noble i honrat, més ben dit, la de l'intent de drama noble i honrat. És tot un simp-toma.

Pel que sembla, patim una greu crisi de drames, dic, d'intents de drames nobles i honrats, però no diré que no n'hi ha. Els que tenim fets, tot i ésser uns bons drames, no contenen prou quantitat d'intents nobles i honrats. De consegüent, no ens serveixen. N'hem de fer de nous perquè el que necessitem ens sembla que es tracta d'una qüestió important.

Tenint en compte la transcendència dels intents, es pot prescindir del fet que els drames siguin bons, perquè es pot donar el cas que tot i ésser-ho, no continguin la suficient quantitat d'intents nobles i honrats, i, en aquest cas, el drama és dolent. Exemple: Shakespeare, si tornés ara, cauria del niu, perquè s'adonaria que als seus drames no hi ha res del que ha de contenir una obra moderna, encara que sigui dolenta: uns bons intents nobles i honrats.

Perquè, repetim-ho, són aquests i no pas la qualitat intrínseca de l'obra, allò que dona qualitat i transcendència a aquella. Insistim. A Shakespeare, ¿quina finalitat el guiava? Això és l'important. ¿Es proposava, per ventura, aixecar el nivell del teatre? ¿Volia redimir els costums de la seva època? ¿Volia contribuir al progrés moral i material de la Societat? Hom sap que no. No res, per tant d'intents nobles i honrats. Afortunadament, els temps han canviat. El progrés és un fet. I a nous temps noves comèdies amb intents nobles i honrats. Si Shakespeare tornés, no tindria cap més remei que passar per l'adreçador dels intents nobles i honrats o si no piegar veles. Li permetriem que escrivís uns bons drames dolents, com més dolents millor, però amb la condició que hi hagués un bon contingut d'intents nobles i honrats. El que no li passaria fóra que els fes bons, però mancats d'intents nobles i honrats.

Heus aquí la qüestió a debatre, concretament plantejada. És una qüestió força complicada. Amb ella va involucrat el progrés o l'endarreriment del nostre teatre. El dilema és aquest. Uns bons intents nobles i honrats, dins d'una obra dolenta, faran progressar el nostre Teatre. Uns bons drames, sense bons intents, el faran endarrerir. ¿Què hem de fer? Doncs hem d'acceptar els intents enlairant-los com cal i prescindir, en absolut, de la bondat. Per a contribuir estendre el radi de difusió d'aquests intents, és qüestió d'organitzar força homenatges. L'homenatge aïreja els intents, els dona la importància que els pertoca i així, administrats els intents nobles i honrats d'una manera adequada, pot donar per resultat que els intents, convertits en símbols, com ho foren en el seu temps la sopera i el porró, contribueixin al millorament del nostre Teatre.

JAUME PASSARELL

Banquet a Shakespeare

Sembla que degut a l'èxit que ha tingut el jove escriptor don Guillem Shakespeare amb motiu de la estrena de la seva obra de costums barcelonines «Com més petita és la nou...», hi ha el propòsit de retre-li un homenatge que consistirà en un banquet popular.

Prometen assistir-hi entre altres, don Salvador Vilaregut, el nostre car i distingit amic, que com saben als nostres lectors és qui va recomanar al jove autor a l'Empresa de Romea, per a donar a conèixer.

El Premi MIRADOR

EL PARER DELS NOSTRES CRÍTICS

Hem cregut interessant demanar als crítics de la premsa barcelonina llurs opinions sobre el «Premi MIRADOR», sobretot en aquests moments en què plouen els comentaris entre el públic dels nostres teatres a l'entorn de la votació que ha de tenir lloc dissabte i diumenge vinents.

Heus aquí les respostes:

Prudenci Bertrana

Opino que no ha d'ésser gaire útil perquè els autors no n'hem de fer res del que al públic li agrada. Amés a més, crec que la votació es prestarà a tupinades... Feu constar, però, que m'admira que hi hagi qui despengui dues mil pessetes en una iniciativa destinada a encoratjar els autors teatrals i a propagar el nostre teatre.

Ambrosi Carrion

Crec que és un encert i que ha de tenir una evident eficàcia: fer interessar la gent pel teatre català. Caldria recomanar, però, a les empreses teatrals que, a ésser possible, no es representés cap obra dels autors les obres dels quals vagin al concurs...

Domènec Guansé

Trobo que està molt bé, sobretot perquè només ha de tenir lloc una sola vegada i perquè, indubtablement, excitarà la curiositat i la passió del públic, fent-lo interessar pel nostre teatre.

Guardiola Cardellach

L'opinió del crític d'El Diluvio no pot ésser més favorable al nostre concurs. Al teatre català — ens ha dit — li manca un estímul. És per això que tot el que es faci per a provocar l'interès a favor del teatre ho creu el senyor Guardiola Cardellach digne d'elogi. Creu també que és molt millor que en lloc d'encarregar un dictamen a un jurat, als crítics, és millor que sigui el públic el qui dictami sobre la millor obra estrenada durant la temporada.

El teatre català — ha acabat dient el popular periodista — és digne del concurs de MIRADOR i de la sollicitud, esforç i simpatia de tots.

Francesc Madrid

El crític de La Noche sent per al teatre, i especialment per al teatre català, una veritable passió. Suscitar amb En Francesc Madrid una discussió sobre teatre català, és equivalent a remoure multitud de problemes. Reconeix que el nostre concurs ha de tenir la virtut de provocar un ambient d'interès a favor del nostre teatre. No creu, però, que tingui cap eficàcia orientadora. Sospita que pot resultar premiada una obra insignificant des del punt de vista literari.

Els temors de Francesc Madrid van més

enllà encara: insinua que poden organitzar-se rodes.

Josep M. Planas

El crític que amb Francesc Madrid alterna en La Noche els judicis sobre les obres estrenades, ens ha dit:

«No tinc pas gaires esperances des d'un punt de vista, diguem-ne educatiu, però considero que el «Premi MIRADOR» és d'una enorme eficàcia en el sentit de que porta fins a l'home del carrer una alenada de crítica i d'inquietud.»

Didac Montaner

MIRADOR ha tingut una excel·lent idea — diu el crític del Dia Gráfico — en organitzar un plebiscit perquè el públic digui quina és la millor obra de teatre català estrenada en la present temporada. Així es coneixen a la gent no s'aparti de la nostra escena. Per votar s'han de conèixer totes, i això és el més interessant; és un estímul perquè la gent vagi al teatre. Si la votació és nutrida, no es podrà parlar de crisi teatral. Encara que mentre autors com Pous i Pagès, Russinyol i alguns dels que entren al concurs escriguin per al teatre, l'escena catalana tindrà vida pròpia i un alt valor literari i humà.

Rodríguez Codolà

El crític de La Vanguardia s'ha negat a fer-nos declaracions concretes. Creu el senyor Rodríguez Codolà que la crítica ha d'estar al marge de tota mena d'afers de teatre. Tots els punts de vista són defensables.

Emili Tintorer

Evidentment, són plausibles tots els propòsits com aquest. El «Premi MIRADOR» ha de tenir, si més no, la virtut d'apassionar el públic pel teatre.

Com pot veure's, dos crítics, els senyors Bertrana i Francesc Madrid, creuen en la possibilitat de la tupinada. No volem comentar aquestes suposicions perquè es procurarà que no hi hagi roda possible. Aquest afer és de la nostra incumbència. Al costat de les paneres hi haurà la deguda vigilància i el major control possible.

L'opinió dels crítics no pot ésser més favorable al concurs de MIRADOR. Tots ens han volgut fer constar que és molt original i que pot desvetllar l'interès del públic.

Com respondrà el públic? És evident que no votaran tots els espectadors, però el problema més interessant que s'aclarirà tot seguit és el de l'entusiasme del públic. Votarà segurament una minoria, el sector més intel·ligent del públic. ¿Es molt petita aquesta minoria? És indiferent? És abstencionista?

Qui guanyarà? No t'ho preguntis. VOTA!

ENTREACTES

L'autor de «La Glòria»

Els esgarips de «l'autor! l'autor!», assoliren, a Novetats, proporcions de tempestes en finir «La Glòria» de Mossèn Garriga.

El públic volia conèixer-lo personalment i insistia cridant, en recordar tal volta que un altre clerge, amb motiu d'una comèdia de menys èxit («Amor que vence al amor»), cada dia feia un míting a l'escenari del teatre Goya. Però fou tot en va: Mossèn Garriga

es negà a sortir i el públic abandonà la sala molt decebut. I deia En Canals:

— Jo, d'En Carles Capdevila, hauria sortit a saludar.

— Com a director?

— No, no, com a col·laborador!

— ¿?

— Davant meu va refer-li el segon acte.

No hi ha cap dubte que el català de Mossèn Garriga deu haver estat intervingut, car aquest bon clerge és aquell que escrivia a uns amics de ciutat: «Pugeu, que vull fruir-vos...».

El bon elector vota a primera hora, o sigui durant el primer entreacte

MUSICA RUSSA

GLAZUNOV

Havem passat un temps en què la música russa ha estat de moda.

En les temporades d'òpera del nostre Liceu la música russa ha volgut prendre lloc al costat de les obres de les grans escoles alemanya i italiana; han vingut companyies d'artistes russos, que han cantat les òperes en rus, com els alemanys han interpretat Mozart, Wagner i Strauss en la seva llengua, i els italians les seves tradicionals obres en la clàssica llengua del cant.

Com que ja fa prou temps que dura no tardarà a passar aquesta moda, i de les òperes russes a penes quedarà el record. Mai més s'escriurà el nom de Rimski-Korsakof, en els cartells del Liceu, i no passarà com ara que en els resums de fi de temporada compten les representacions de les seves obres tant com les de Wagner o Verdi, ni es parlarà de «El príncep Igor», l'única òpera que va escriure Borodin i encara no és ni orquestrada ni acabada d'ell.

I aquesta expansió i glorificació del teatre musical rus — a la qual Barcelona ha contribuït en gran manera amb el seu exagerat i incomprensible entusiasme per aqueixes obres o buides o mancades — va venir precedida i preparada ja de molt temps, pel gran èxit i l'extensa voga de la música de concert russa.

Un gran nombre de compositors aficionats — marins, químics, generals, metges, etc., — tots músics molt dolents, Balakiref, Glinka, Txaikowski, Rimski-Korsakof, amb altres que tenen alguna pàgina bona; Borodin, Mussorgski, ajudats per un editor milionari, Balaief, varen omplir les sales de concert de les seves obres, i varen enlluernar les joves imaginacions dels artistes que naixien a la música, els quals creieren veure l'aurora d'un dia prometedor de llums i de camins que els apartarien de la selva germànica, en una fantàstica aurora boreal, irreal i inexistent, de llum fatua i promptament fonedissa. I molts d'aquests joves sense experiència ni instint d'orientació anaren a Petersburg (Debussy en fou un) a aprendre ço que els professors no sabien.

Tots aquells músics han desaparegut — els homes — del món dels vius; com a músics són a la porta del món dels morts. N'hi ha un que no l'hem posat entre aquells, perquè encara corre el món i dirigeix concerts; n'ha dirigit, ara, dos a Barcelona: Glazunov. És un home immensament gros; dona la impressió que l'obesitat li interessa també el cervell. El primer programa era tot d'obres seves. Són simfonies, concerts, obertures, escrites segons les pautes clàssiques, però sense geni ni gust, i en canvi amb molta sacarina; i per fi de festa un vals llarg i vulgaríssim. Res més no hem de dir d'aquestes obres, ni hi ha necessitat de criticar-les en detall. El nom del seu autor s'ajuntarà amb els altres noms que hem escrit abans, i la música de tots ells es fondrà en l'oblit.

Però l'escola russa ha pres, amb els compositors més joves, una volada més forta. El geni de Stravinski li dona vida i verdor, i farà que no desaparegui del món de l'art, perquè encara que ell hagi fugit de Rússia, i pretengui ser un músic d'Occident — única pàtria de la música — no podrà curar-se mai el mal congènit del seu origen, que transpara en les millors de les seves fortes obres, i que pot ésser l'obstacle a la seva valor definitiva.

JAUME PAHISSA.

El dissabte i diumenge de Rams el públic dels tres teatres catalans adjudicarà una palma a l'autor d'una obra estrenada durant la temporada.

COLONIA

Varon Dandy

PERFUM D'HOMME

NET I DISTINGIT

PERFUMERIA
PARERA
CREADOR
DELS PERFUMS
I PRODUCTES
DE BELLESA
tentación
PER A SENYORA

CINEMA I DISCOS

ELS FILMS DE LA SETMANA

No hi ha pas dubte que Dolores del Río posseeix allò que els anglesos anomenen *sex appeal* i que jo anomenaré atracció sexual, si l'ús d'aquest adjectiu m'és permès per les persones que actuen literàriament entre els originals i els impresos. (Fins ara, totes les vegades que he volgut emprar l'adjectiu *sexual* me l'he vista canviar en *sensual*, mis-

i salta als ulls dels espectadors amatents. En aquest film, hi surt un rei; i tothom coneix que és igual que el darrer tsar de Rússia. La identitat de Nicolau ens hi ve confirmada per la presència d'un ésser sinistrament guarnit amb una capa negra. — Mira, mira — diu al seu marit una amable burgesa —. És En Rasputin. No en co-

Una escena de «Tres hores d'una vida».

teriosa metamorfosi que cal atribuir benèvolament a una candidesa excessiva. Encara puc dir més: tenint en compte els seus ulls i les seves ulleres i l'aire que es dona en caminar, l'aspecte de Dolores del Río és un afrodisiac. Però això no basta (almenys per a mi) si no és portat a un refinament genial (Greta Garbo) o submergit en un bany de simpatia (Lupe Vélez). D'altra banda, si descartem l'atracció produïda en els espectadors masculins per la donia de Dolores del Río, ben poca cosa podem lloar del d'aquesta actriu en «La ballarina de l'Òpera» (Fox).

Podria ésser, tanmateix, que Dolores fos una bona actriu mal dirigida o mal col·locada, en un film com aquest on això passa amb més d'un actor. ¿A qui se li acut de fer representar per Charles Farrell un paper de general governador? Farrell és un minyó

nec d'altre! — En Rasputin! — exclamen de tot arreu, amb la vivor i la satisfacció amb què un fa notar la presència d'un amic de la família. Com si això no fos prou, veiem tot d'una Trotsky, viu com una mustela que encara no s'ha barallat amb Stalin. I a més, el títol veritable d'aquest film és «The red dancers». És natural d'esperar-ne una bella lluita de classes amb un trontollament mundial que duri almenys deu dies. Doncs ens hem d'accontentar amb una petita opressió imperialista i una petita revolta provinciana, i encara a petites dosis barrejades amb dosis llargues d'una complicació dramàtica tan sabuda que no resulta gens complicada.

Una complicació dramàtica tan sabuda que no resulta gens complicada és també la que alternadament lliga i separa Bébé Daniels i James Hall en «La néta del Zorro» (Paramount); però, en aquest cas, això no ens decep gens ni mica. Llegim el títol, coneixem Bébé; esperem, doncs, de passar bé l'estona. Si trobem, a més, William Powell fent de traïdor, la bona estona està completament assegurada. En la seva carrera cinematogràfica, Bébé Daniels ha batut el rècord d'accidents personals — més de cinquanta accidents entre commocions cerebrals i d'altres menes, trencaments de costelles i altres ossos, masegaments, esllomaments i cremades —. Sabem, doncs, que no li ve d'un cop i que el seu director no haurà de plànyer, per culpa d'ella, ni l'acrobatisme ni els *tours de force* en un film que en reclama. De fet, els hi plany tan poc que potser n'abusa, sobretot dels *tours*. Però com que aquest és també el defecte del gran Zorro Douglas, ¿qui podrà retreure'l a «La néta del Zorro» que al capdavant no és més que una paròdia molt divertida de la lleugera actuació de l'àrbitre de l'elegància en el salt?

En un mateix programa cinematogràfic fa un bell contrast amb la vivacitat d'aquest film l'assenyada lentitud amb què són explicades les coses en «Tres hores d'una vida» (First National). Hi he trobat antics coneguts que feia temps que no veia: John Bowers, Corinne Griffith, Hobart Bosworth. Com a actor, aquest darrer, que treu partit d'un paper ben difícil, és el millor de tots. Però en un film com aquest, que té el mèrit principal en la bella composició fotogràfica, no hi ha dubte que Corinne, tan bella de figura i de rostre, pot ocupar-hi dignament el lloc principal. Em refereixo al lloc principal en el film; perquè el lloc principal respecte el film, ningú el pot prendre a James Flood, el director.

C. A. JORDANA

Chaplin mal imitador d'ell mateix

La glòria té els seus desenganys.

Fa poc, en una festa donada en honor de Jack Dempsey i d'Estelle Taylor, hi havia entre els assistents una dama ja d'edat, àvia de la senyora de la casa.

Quan els invitats es van retirar, la bona dama va estrènyer afectuosament la mà de Dempsey i li digué:

— Estic veritablement desconsolada. Però li agrairia que em repetís el seu nom. Per més esforços que faig, no puc recordar-lo.

I encara és més curiós el cas succeït a Chaplin i explicat per ell mateix a un periodista que acaba de publicar un estudi sobre aquest artista a la *Revue Hebdomadaire*.

Trobant-se a San Francisco de Califòrnia, Chaplin va veure anunciat un concurs organitzat per una casa de cinematografia en el qual s'oferia un valuós premi al que fes la millor imitació del popular actor.

Mig en broma, mig seriósament, se li va ocórrer la idea de presentar-s'hi d'incògnit, decidit a veure el que passava.

— Vaig fer el que vaig poder — conta

Chaplin —, però no vaig poder endur-me'n ni el premi de consolació. I això que el que va obtenir el primer premi era senzillament innoble.

I afegeix contristat:

— Si és així com em veu la gent...

La modèstia de Lord Allenby

Lord Allenby, conqueridor de Jerusalem durant la guerra gran, va visitar Hollywood recentment. I a Hollywood diuen que va quedar meravellat de la senzillesa dels artistes cinematogràfics.

— Ah, quina gent més senzilla! — diuen que deia Lord Allenby. — Aquests célebres Gilberts i aquestes famoses Garbos i Torres s'han pres la molèstia d'ésser amables amb mi, pobre de mi... Obliden llur importància per a tractar-nos, la gent ordinària, com si fóssim llurs iguals.

A base d'això, els artistes americans, que potser són més innocents del que es pensen, han fet grans elogis de la modèstia de Lord Allenby.

PRIMERS TERMES DISCOS

Vet aquí dues paraules que me'n fan venir quatre a la memòria, de temps relativament reculats. «Aquests horribles termes!» escribia sovint, fa uns quants anys, Ramon Rucabado, que aleshores es trobava al fort de la seva campanya contra el cinema. Així aquest digne representant de Jehovà reconeixia el primer terme com una de les armes més fortes de l'art novella. Reconeixement mal intencionat, per bé que pintoresc, com el d'aquell moralista americà que escribia, ara fa trenta anys, a base d'un dels primers termes: «Els lascius s'hi encisaran sens dubte; però tots el que tenen la ment neta ho trobaran repulsiu.» I es tractava d'un bes, molt senzillet, de prometatge!

Els adversaris del cinema reconegueren molt abans que els productors de films les possibilitats del primer terme. Ja feia dotze anys que havia aparegut la crítica de què hem parlat suara, quan D. W. Griffith va començar a emprar correntment el primer terme en la confecció dels seus films, i així va fer un pas decisiu vers l'establiment de l'art cinematogràfic com un art independent. El primer terme va recompensar escaientment D. W. Griffith, puix que aquest li va deure en gran part l'èxit del seus primers esforços i el reconeixement ulterior del seu geni.

Val a dir que D. W. Griffith manejava molt bé el nou procediment, que és una cosa d'allò més delicada; uns quants pri-

mer terme? Els rostres mal maquillats n'han donat un gros contingent. Recordo ara, del film «Moulin Rouge», el primer terme d'un xiscl de dona; i no el recordo sense una certa angúnia. La boca femenina omplia el llenç i semblava a punt d'empassar-se tots els espectadors.

Però en mans d'un bon director el pri-

Primer terme: Els jutges de Joana, a «La passion de Jeanne d'Arc»

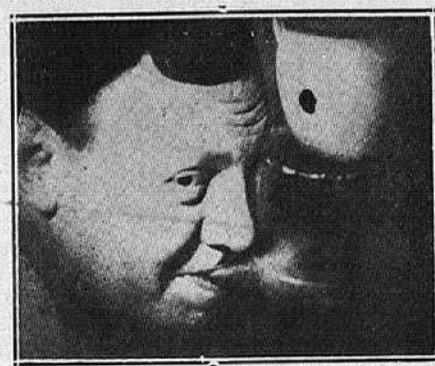
mer terme, procediment de què no podem prescindir, esdevé una arma decisiva. Pels primers termes l'espectador més càndid entra íntimament en contacte amb la vida del film d'una manera que en la vida real no s'estila ni per als homes més llestos. Per mitjà d'ells, els rostres apropiats dels actors

Primer terme: La bella dorment de «L'étoile de mer»

mers termes escaients poden malmetre un film d'una manera irreparable. El mal gust s'hi presenta tan augmentat, que és impossible de desentendre-se'n.

Qui no recorda el que podríem anomenar

Primer terme d'EMIL JANNINGS a «Variété»

ens poden transmetre les sensacions més delicades? No han estat els primers termes que ens han fet sentir la grandesa i l'horror de Santa Joana?

BERNAT MONTSIA

MIRADOR organitza unes sessions de Cinema d'avantguarda. — Seran sessions dedicades al públic i especialment als lectors de MIRADOR, completant així la tasca meritòria del Barcelona Film Club, a les sessions del qual només tenen dret els socis. La setmana que ve avançarem als nostres lectors l'organització d'una setmana de Cinema que estém preparant, en la qual es donaran a conèixer a Barcelona alguns films d'avantguarda junt amb els millors documentaris i films retrospectius.

Un aparell de viatge

Odeon

escampa l'alegria per tot arreu

La setmana entrant rependrem la crítica de discos comentant els que han aparegut aquest mes. El treball no és fàcil. Les cases editores no totes ens trameten els discos publicats, i les que ho fan, és parcialment. Per judicar en ple coneixement, necessitariem sentir tots els discos editats, perquè ens interessa no sols la qualitat dels discos, sinó també l'orientació que segueixen les cases editores.

Actualment, la qualitat dels discos és molt bona. Si algun retret es pot fer a les cases editores, és més aviat el d'abandonar-se una mica als èxits fàcils. No és que pretenem que la producció estigui orientada estrictament vers les obres de selecció. De tot hi ha d'haver i no hem d'oblidar que de públic n'hi ha de tota mena. Però precisament en aquesta classe de negocis, el marge que deixen les coses de gran públic pot compensar fàcilment el sacrifici que es faci per editar obres de més qualitat.

A Barcelona s'han editat ja molts discos dignes d'elogi. Però la producció en general no està orientada en cap sentit determinat i sembla mancada de direcció. Diríeu que les empreses registren simplement el que els cau a les mans i que no tenen cap sentit del que s'ha de produir i deixar de produir. En dir això ens referim principalment a la música simfònica, de cambra i instrumental. Sobretot aquestes dues últimes són les més abandonades. Al mateix temps que s'edita Beethoven, Wagner — demés de Puccini, Verdi, etc. — que deuen ésser els èxits grossos de públic, es podrien editar paulatinament, però amb més freqüència, i amb una bona orientació, obres de música que també compten, com són Bach, Schumann, Stravinski, Debussy, Honneger, Satie, així com autors interessants de casa nostra, tals com el mestre Pahissa.

I això que diem referint-nos a la música simfònica instrumental i «da camera», es pot dir també dels altres discos. Fa l'efecte com si els editors no sentissin cap interès pel fonògraf i que venguin discos com podrien vendre peces de roba. Sembla que no sentin interès per les coses poc conegudes i que no puguin tenir un èxit immediat. Pregunteu a un veritable aficionat a la música mecànica quins discos té i quins prefereix. Us dirà noms desconeguts. Discos que s'ha fet venir de França, d'Alemanya, d'Anglaterra o d'Amèrica. Primer perquè l'enregistrament fins fa poc era millor en aquests països; ara, gràcies als esforços de les cases editores, s'ha millorat molt en aquest aspecte. I després perquè així tenen una sèrie d'obres molt interessants que aquí no s'editen, potser perquè els editors creuen que no es vendrien. Però, encara que sigui per a aquest nombre limitat de persones que senten una curiositat il·limitada per les coses noves i que si no donen molts diners a guanyar poden donar prestigi a una firma, és convenient que s'editi alguna cosa que surti del vulgar. Josep M. Planas ens parlava, en un dels números passats, de cançons exòtiques que tenen un valor documental formidable. Aquí no es coneixen ni tan sols els cants negres que tenen un gran èxit a tot el món. Vaughn de Leath, Sophia Tucker, Robenson o Al Johnson, són aquí noms que es coneixen només de referències. Ja és curiós que hàgim sentit Wiener i Doucet en concert abans que en disc. El Gramòfon té un gran valor des del punt de vista de difusió de la música de tots els països arreu del món, i creiem un desencert que en aquest aspecte, com desgraciadament en tants altres, visquem apartats dels altres països.

Les cases editores, que corresponen quasi totes a altres cases estrangeres, no creiem que tinguessin una gran dificultat a fer-nos conèixer coses noves. Però si no es poden editar seria almenys convenient que es venguessin com a objectes d'importació. I això ho diem ja per les cases que venen al detall.

L'afició al fonògraf aquí tot just comença i no cal desesperar. Però hem cregut útil fer aquestes remarques pel valor que puguin tenir. Tant les cases editores com els venedors al detall haurien de sentir una mica més d'entusiasme pel negoci a què es dediquen. Les cases editores, orientant la producció i preocupant-se de no impressionar tan sols pel guany material, sinó també per a contribuir a la cultura del poble, més essent destinat el fonògraf a ésser un objecte eminentment popular. I les cases de vendes al detall orientant els seus clients i provant de tenir una selecció de discos important.

A aquestes remarques encara en podríem afegir una altra: la mala distribució d'obres en el catàleg. Així és que en la nostra crítica no seguirem els conceptes en què estan catalogats els discos per les cases editores. Seguint l'iniciat en números passats, dividirem la crítica en *Música simfònica*, *Música da camera* i *solis instrumentals*, *Música vocal*, *Música lleugera*, (sarsueles, fantasies, etc.), *Jazz* i *ballables*, *Cants regionals* i *estrangers*, i *Declamació*. Creiem que és la classificació més clara que se'n pot fer i per això l'hem adoptada.

HUMBERT MARTÍ

JAUME I, 11

DE LES ARTS

EXPOSICIONS ARTÍSTIQUES

JOSEP VILADOMAT

En la sala gran de can Parés, aquest escultor exposa una dotzena d'obres de diferents èpoques. Heus aquí un altre «evolucionista» que en fer-se gran ha demostrat plenament les esperances atorgades, per esperits intel·ligents, a les primeres obres dels artistes que un temps formaren el «Saló dels Evolucionistes».

Evidentment, els fruits que ha donat aquest Saló avui dia ja són madurs o d'una saborositat suculent. Potser, pot oferir-nos, encara, alguna pell que verdegui, però, a ben segur, que no en trobareu cap d'arrugada.

Il·lunyà Bonifac, i en aquest espectacle escèric, s'acostuma a conversar amb els espectres, els quals, evidentment, posseeixen la veritat eterna, i no totes les escultures de l'exposició estan en condicions de poder-hi dialogar. Això vol dir que la producció de Viladomat és desigual. Aquesta desigualtat no és pas per manca de facultats, sinó, més aviat, per manca de control en la seva dotada «facilitat».

Viladomat és jove i ja ha fet un llarg camí. La seva obra esdevé cada dia més afinada, i n'esperem encara una major superació.

De les obres plasmades en èpoques anteriors, cal remarcar: *Maternitat* (exhibida i

FRANCESC GIMENO

Joan Merli ens presenta a la seva sala de les Galeries Laietanes, un recull de pintures d'aquest disortat artista.

Cal esperar encara més temps per aquirar justament la bona pintura de Gimeno? En les pàgines de *Gaset de les Arts*, núm. 4, vaig apuntar la importància de l'apologia en la valoració de les obres d'art. Una bona part de l'apreciació actual per l'obra dels Martí i Alsina, Joaquim Vayreda, Mercadé i Simó Gómez, és deguda a les exposicions de llurs obres, organitzades per la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona d'altres temps, amb les corresponents biografies dels pintors, encomanades als meus distingits amics Rafael Benet, Feliu Elies i Joaquim Folch i Torres. Havent-se, malauradament, interromput aquesta tasca orientadora, ens queda sols el recurs de trucar a les portes de les empreses editorials.

Seria, per tant, d'una oportunitat benafactora, l'aparició de la col·lecció promesa per *La Nova Revista d'els Artistes Catalans* en la qual, goso a demanar a l'amic Josep M. Junoy, que reservi un dels primers llocs per l'humil Francesc Gimeno.

El cas Gimeno és el del pintor dotat, que malgrat exteriors influències acaba per afirmar la seva personalitat. En alguns fragments, potser recordareu En Mir, en altres — com les dues *Natures mortes* — matissos de moderna pintura castellana, però per sobre de tot, hi ha el temperament. El vertader temperament de pintor, al marge de tots els estils i de tot conceptualisme.

De les catorze teles exposades, cediré la preferència a *La nena del gat*, *Mallorca*, *Costa brava*, *Les vaques* i els *Paisatges* números 2 i 3 del catàleg.

MÀRIUS GIFREDA

ANÈCDOTES

Un guardià de la moral

L'escultor Josep Viladomat ha rebut la carta següent, la qual ens ha tramès, i nosaltres l'oferim intacta als nostres lectors. Diu així:

«Sr. Don Viladomat.

»Exposicion del Salon Pares.

»Muy Sr. mio: Salvo un punto censurable merece plácemes la Exposicion Vildomat y mucho me alegraré tenga éxito, y conceptuo prestar un servicio haciendo notar el punto censurable en obsequio a la moral y al buen arte ultrajados. Me refiero a la escultura del hombre completamente desnudo y lo, peor presentando las partes sexuales de hechura grosera que causan escándalo y asco.

»Debe notarse que aun los mas indulgentes en materia de moral en el arte no admiten el poner visibles las partes sexuales del hombre ni en la pintura ni en la escultura. El Salon Pares tiene la entrada libre y se introducen en el jóvenes y niñas.

»!Ay del que escandalizare a la inocencia dijo el Señor, mas le valiera no haber nacido!

»Tengase presente que la moral y la decencia son sagradas y sobre ellas no debe prevalecer ninguna consideracion artistica economica ni de otro género.

»Complaciendome en creer se hara aprecio de lo espresado queda de Vd. S. S.

»Un padre de familia

Barcelona 12 Marzo 1929.»

Les triflagues d'En Llorens i Artigas

Una vegada Llorens i Artigas anava per París i va trobar-se amb el seu amic el pintor Dufy.

— On anirem?... On ens podem ficar?... Fiquem-nos en aquest cabaret espanyol.

En Llorens i Artigas anava a dir que no quan ja s'hi trobava dintre.

Una massa amb faldilla de farbalans se les empenia amb el flamenc que era un gust. L'amo de l'establiment, servicial, en saber que Llorens i Artigas era de Pireneus avall, volia presentar-li la ballarina de totes passades.

En Llorens i Artigas no tenia ganes d'entrar-hi en relació. Però de sobte se la va trobar al davant. Va arrufar el nas.

— ¡Qué alegría! ¡Somos compatriotas! — deia la xicota.

Llorens i Artigas s'hi va fixar bé i li digué:

— Con el acento que tienes, si no lo dices tú, nadie dirá que eres española.

— De Torregrosa mateix — féu la noia, tota contenta.

Torna a venir l'amo de l'establiment. Llorens i Artigas per acabar-ho d'emboïcar, li fa:

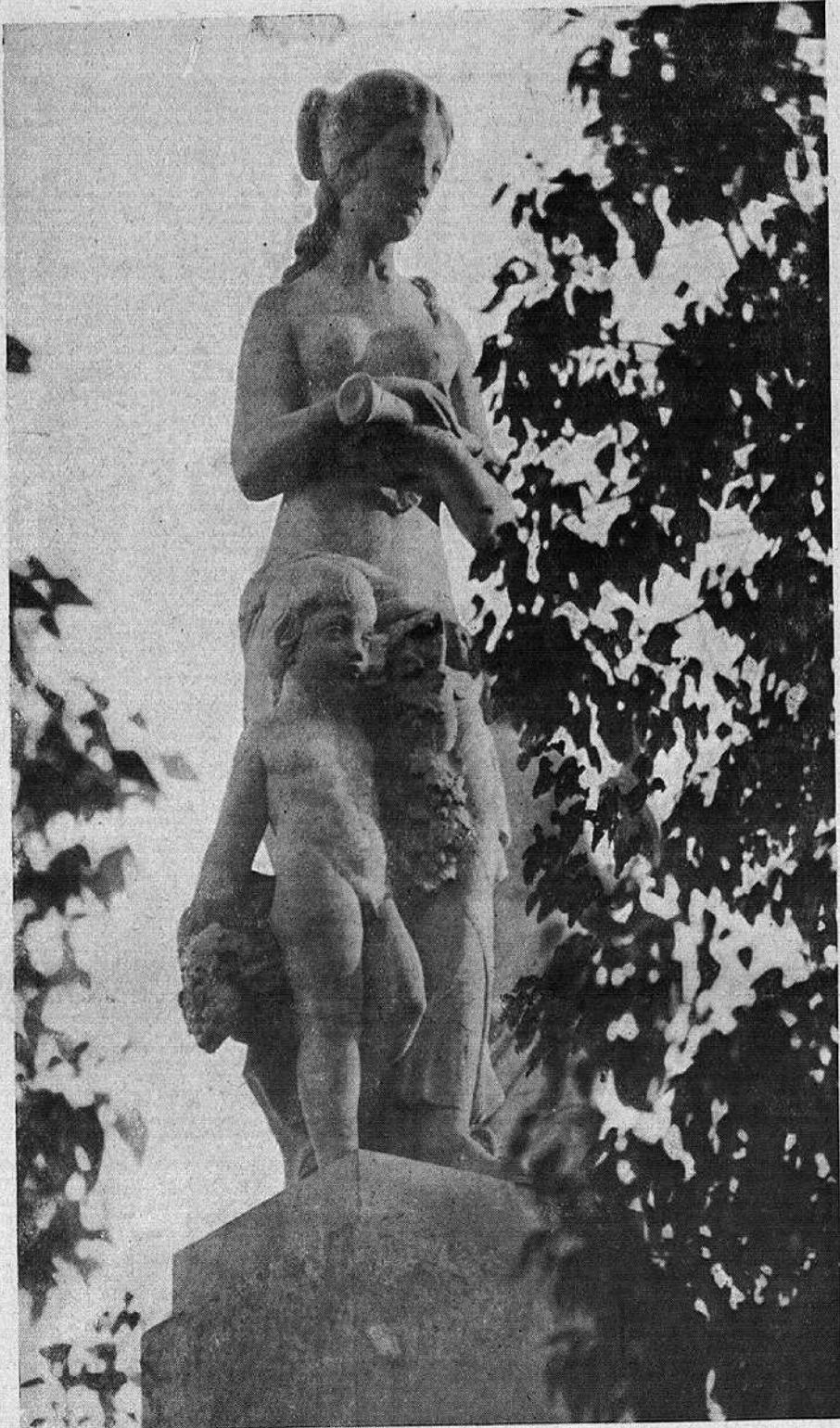
— Veu? No ho som ben bé de compatriotes. Jo sóc basc.

— Ah! Basc! — fa l'amo del dancing. Jo conec l'idioma. El parles?

— Oh! Només sé el *Guernikako Arbola*.

— Això raí. Aquests xicots el saben tocar. Vinga, nois.

I els músics engegaren el *Guernikako*. L'amo de l'establiment el cantava a plé pulmó, i Llorens i Artigas, que no en sabia ni un mot, badava la boca, i l'obria i la tancava com aquell qui canta, tot escorregut, desitjós de fondre's, maleint el seu amic Dufy que l'havia dut a posar-lo en aquests compromisos.

Josep Viladomat: Escultura de la plaça de Catalunya

En el complicat polínomi estètic actual, aquests «evolucionistes» representen un dels monomies que podríem anomenar «tradicional». Però el seu tradicionalisme no és per manca d'ingenuïtat, sinó perquè «ja en tornen». Tornen d'aquells «genials» temps cubistes, tornen del cinquè pis del Liceu on defensaren a gran crits i avalots la primera exhibició de *Parade* del genial Picasso, en mig de la indiferència aristocràtica del refinadíssim públic de planta baixa. Ara que, aquesta posició del «ja en tornem», pot tenir el perill — si l'esperit no vigila —, d'un còmode estancament. És natural, doncs, aquesta actitud de reacció, emprada actualment per gairebé tots els antics «evolucionistes». Tant de bo els avantguardistes d'última hora donin un resultat semblant. Temo, però, que malauradament no serà així. Ho dic, pensant amb la darrera manifestació avantguardista exposada en la inaugural de temporada de la Sala Dalmat, fora de Dalí, Barradas i potser algun fragment d'alguna altra tela, tota la, diguem-ne, «inquietud» restant me la barrotaria, tot seguit, per un pam quadrat del darrer quadre «putrefacte» que hagi pintat En Russinyol.

En canvi, agafeu qualsevol de les coses que feien aquests «evolucionistes» en l'època de llur avantguardisme, com per exemple l'auto-retrat del pintor Joan Serra, exposat en la passada subhasta de can Parés, o bé l'exhaurit cubisme de Joan Cortès, i encara, avui, dona bo de veure.

En el cas concret de l'escultor Josep Viladomat, la rauxa innovadora no va excel·lir amb la mateixa virulència que els seus companys. El procés de la seva formació estètica ha estat gradual, orientat cap a un perfeccionament d'una visió determinada, sense gaires transcendentalismes a explorar. Viladomat és l'hereu més directe de la nostra escultura vuitcentista. Gràcies a ell, la tradició continua. Continua renovada per un altre temperament de la mateixa modalitat, situat en el temps d'ara.

La seva posició és, per això mateix, compromesa. Al voltant de les obres de Viladomat poden aparèixer els espectres de Campeny, Aleu, Venanci Vallmitjana i el més

premiada en l'última Exposició de Primavera organitzada per l'Ajuntament l'any 1923; *Sant Francesc* (del monument erigit a Montserrat); *El Contino* (del projecte de monument a Fortuny, i *Cap de noia* (bronze). Entre les d'última hora: *Nu femení* i *Gitanet* (bronzes).

Reproduïm l'única escultura de Viladomat a la plaça de Catalunya, perquè, ultra estar emplaçada en un lloc poc visible, és de les poques escultures d'aquesta plaça que fa bo de contemplar.

ENRIC GALWEY

Entre els mestres de la vella generació vivent, Galwey es fa estimar per la seva clara percepció del paisatge. En l'actual exposició de La Pinacoteca, aquest venerable artista continua, sense decaure, el seu valuos mestratge, injectant-li, a més a més, saba nova. I aquest fet no és pas gaire corrent entre els seus companys de promoció, alguns dels quals continuen pintant amb una inèrcia aclaparadora.

Enric Galwey copsa el món fenomènic sense gaires complicacions esteticistes, desenvolupant l'aprenentatge adquirit al costat del vell Vayreda vers un objectivisme agradable i líric. No es tracta d'un lirisme de la forma, tan ponderat i perseguit per les noves generacions, sinó d'aquell lirisme, tal volta inconscient, dels nostres pintors vuitcentistes, el qual traspuia en cada pinzellada sense ostentació de cap mena.

Esmentar totes les teles de provada qualitat seria copiar bona part del catàleg. Les que deixaria d'assenyalar, però, estan molt per sota de la producció normal a què ens té acostumats aquest artista; em refereixo, especialment, a algunes petites notes.

L'*Àvia del bosc d'alsines* i *Demati d'Octubre* són dos contrallums encertats. *Muntanyes de Tagamanent* és una de les poques teles que podria agermanar-se amb altres d'època anterior. I també cal esmentar *Muntanyes de Berti*, *Una tarda de Juny*, *El Canigó*, *El Bach*, *casa de D. Sebastià Bosch* i *La mort del dia*.

GRAN ESDEVENIMENT

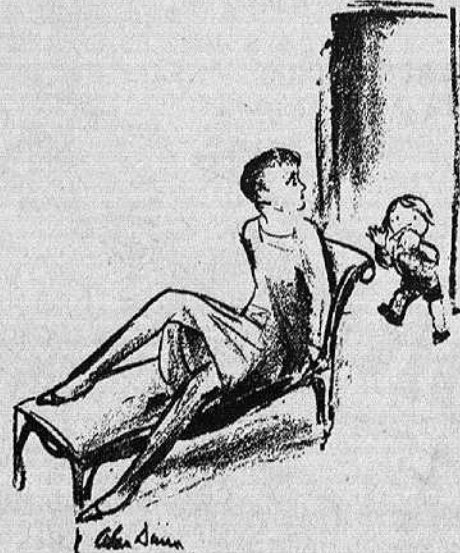
Any 1440. Cristòfol Colom descobreix el dit gros del peu.

N. DE LA R. — Segons l'Ulloa, aquesta escena tingué lloc en un poble de la costa catalana.

— Oh! si estigués casat, amb quin gust em divorciaria!

(Le Rire.)

— Corre, mare, filma'm, que em surt sang del nas.

La víctima de la bola de neu. — Vaig a avisar sa mare.

La senyora. — Més valdrà que ho digueu a son pare.

La víctima. — És que son pare sóc jo.

(Life.)

Ell. — Una salsitxa això? No em faci riure.

Ella. — Vaja, encara sort que li faci gràcia. Els altres es posen furiosos.

(Buen Humor.)

Delinqüència infantil.

(Judge.)

El Matí. — Pare, ara ja em podríeu donar la clau.

El Correo Catalán. — Déu del Cel! Quin pocavergonya de fill m'ha sortit: normista, liturgista i sobrealista... i ara em demana la clau!

Feu fer els vostres gravats en la

UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Telèfon 33421

STUDEBAKER

STEVENSON, ROMAGOSA I C.^a

València, 295

Continental

LA MAQUINA PREDILECTA
I
INSUBSTITUÏBLE

Representants exclusius
per
Espanya, Portugal i el Marroc

MAQUINES DE CALCULAR
MULTICOPISTES
PREMSSES

ACCESSORIS
PER A MAQUINES
D'ESCRIBURE

ORBIS, S. A.

Casa central:
Clarís, 5
BARCELONA (Telèf. 19763)

ORGANITZACIÓ
COMPLETA I MODERNA
D'OFICINES

EL MOBLE D'ACER
ELEGANT
I
ETERN

PERSONAL COMPETENT I ESPECIALITZAT

Pastilles ASPAIME

Curen radicalment la TOS
perquè combaten les seves causes

• Catarros, ronquera, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma, i totes les afeccions, en general, de la gola, bronquis i pulmons. — Les Pastilles ASPAIME són les receptades pels metges. — Les Pastilles ASPAIME són les preferides pels pacients. — Les Pastilles ASPAIME es venen a UNA pesseta la capsa en les principals farmàcies i drogueries.

Especialitat Farmacèutica de Laboratori SOKATARG
Carrer del Ter, 16 - BARCELONA - Telèfon 507 1

DELICIOSO PURGANT
ACEITE RICINO

"Goloro"
SABOR NARANJA

Altes, baixes i
traspassos
de contribució

Totes les diligències i
conflictes amb Hisenda
Diputació
i Ajuntaments

AFISA

Director

CARLES OSSORIO

Laietana, 18, pral., B

Aviat podreu comprar

"BABY-LAX"

El millor
Laxant = Purgant

Reparació d'automòbils i motos

VICENS LLORCA

GIRONA, 159 : Telèfon 73233

Representant per a Espanya de la Casa BSA
(peces de recanvi i accessoris)

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis
draca (mal de pedra), Bronquitis paren-
quimatoses, Neïritis crònica, es curarà
radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn
amb ampolles de litre i de mig litre
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, v. SALMERÓN, 133

MOBILIARI EN GENERAL

ESPECIALITAT EN EL DE DESPATX

Instal·lacions completes
d'Establiments, Despatxos i Habitacions
PRESSUPOSTOS I PROJECTES A SOL·LICITUD

Exposició i venda

Corts Catalanes, 532. Telèfon 34342

Subscriuiu-vos a **MIRADOR**

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En _____
que viu a _____
carrer _____ n.º _____ se subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

_____ de 19_____

Signatura

Subscriuiu-vos a la
GASETA DE LES ARTS

DIRECTOR: Màrius Xifreda

ART ANTIC: Joaquim Folch i Torres

ART MODERN: Rafael Benet

Redacció i Administració: VIA LAIETANA, 37 ✕ BARCELONA

Descobriment interessantíssim

útil al posseïdor d'un flascó de la cèlebre fricció

AIGUA DE LA VERGE DE MONTSERRAT

puix acaba d'ésser reconeguda per les principals eminències mèdiques com l'única fricció eficaç (sobretot després del bany o la dutxa)
contra els efectes dels canvis bruscos de temperatura i assegura la resistència contra la invasió de l'enutjosa

GRIP